

LECȚIA DE ISTORIE CU AJUTORUL TURISMULUI ISTORIC

STUDIU DE CAZ: DOUĂ TRASEE DIN JUDEȚUL ALBA

Profesor Dăescu Nicoleta -Colegiul Tehnic „Apulum”, Alba Iulia
Profesor Dăescu Mihail-Colegiul Tehnic „Alexandru Domșa”, Alba Iulia

Turismul istoric, în special excursia școlară cu caracter istoric, este una dintre activitățile extrașcolare frecvent folosite pentru cunoașterea trecutului local, național și chiar a unor zone de pe diverse meridiane ale globului pe bază de experiență directă. Excursia, temeinic organizată și pregătită, crează o atmosferă deosebit de favorabilă instrucției, educației, formării complete a personalității elevului. Preferința pentru excursie, participarea lor masivă sunt argumente suficiente pentru a demonstra că elevii sunt însetați de a cunoaște cât mai multe lucruri noi în mod direct, că se simt deosebit de satisfăcuți și bucuroși de a-și petrece timpul în mijlocul frumuseților naturii, că trăiesc simțiri dintre cele mai intense în contactul direct cu tezaurul de valori al înaintașilor, că, în acest cadru, prietenia și colegialitatea cunosc noi dimensiuni. Excursiile dezvoltă încrederea în marile posibilități ale omului, formează conștiința răspunderii și demnității umane¹.

Județul Alba oferă resurse imense în ceea ce privește valorificarea turismului istoric în scop educațional. Lecțiile de istorie, cu o arie tematică plecând din preistorie și până în epoca contemporană, își găsesc în obiectivele istorice din zonă un cadru prielnic și eficace de atingere a obiectivelor. Siturile arheologice numeroase, castrul roman de la Alba Iulia, cetățile feudale, bisericile fortificate, palatele de epocă barocă și multe altele², oferă profesorilor modalități directe și interactive de predare a lecției. Elevii intră în contact direct cu valorile trecutului dezvoltându-și pe lângă competențele specifice istoriei și sentimente de toleranță și apreciere pentru forța creatoare a tuturor locuitorilor acestei țări.

În materialul de față propunem două itinerarii turistice, urmărind atingerea următoarelor obiective:

- Cunoașterea istoriei locale;
- Corelarea cunoștințelor dobândite în clasă cu cele de pe teren;

---

¹Gheorghe Tanasă, *Metodica predării – învățării istoriei în școală*, Iași, 1996, p. 179.

²*Județul Alba. Istorie, cultură, civilizație*, coordonatori: Vasile Moga, Gabriel Tiberiu Rustoiu, Cluj –Napoca, 2013.

- Depistarea temelor din programa școlară care pot fi predate prin intermediul excursiei școlare;
- Întocmirea unor itinerarii turistice care să răspundă cerințelor procesului instructiv educativ;
- Dezvoltarea sentimentelor de patriotism, toleranță, civice și apreciere față de puterea creatoare a înaintașilor.

Având ca punct de plecare Cetatea Alba Carolina, primul traseu parcurge localitățile Alba Iulia, Sântimbru, Aiud și Colțești, cu prezentarea principalelor obiective istorice și identificarea temelor din programa școlară de istorie care pot fi abordate în cadrul acestei excursii. Pentru Cetatea Alba Carolina pot fi abordate atât lecții de Istoria românilor, pentru clasele a VIII-a și a XII-a, cât și de Istorie universală, în special pentru clasele a VI-a și a IX-a, tematica fiind diversă, de la cucerirea Daciei de către romani, trecând peste perioada medievală și ajungând la anul de grație 1918, anul Marii Uniri. Astfel, vizitarea vestigiilor oferite de Castrul Legiunii a XIII-a Gemina sunt un prilej pentru evocarea războaielor daco-romane, a procesului de romanizare din Dacia, a începutului etnogenezei poporului român, evenimente care coincid cu conținuturi prevăzute în programa de istorie pentru clasele a V-a, a VIII-a, a IX-a și a XII-a³.

Catedrala romano-catolică reprezintă un obiectiv în fața căruia profesorul de istorie poate ține cu succes o prelegere referitoare la *Formarea Voievodatului Transilvaniei* (clasele a V-a, a VIII-a, a IX-a și a XII-a), dar și la *evoluția arhitecturii, de la romanic la baroc*, pentru elevii claselor a VI-a și a IX-a, iar mormântul lui Iancu de Hunedoara oferă prilejul pentru evocarea *luptelor antiotomane* pentru aceleași clase.

Palatul princiar și statuia lui Mihai Viteazul ajută profesorul în prezentarea lecțiilor care au ca tematică *Principatul Transilvaniei și Unirea de la 1600*, conținuturi prevăzute în programa pentru clasele a VI-a, a VIII-a, a IX-a și a XII-a. Cetatea bastionară și Obeliscul lui Horea, Cloșca și Crișan oferă o sursă importantă pentru prezentarea conținuturilor referitoare la *Dominația habsburgică în Transilvania și Răscoala din 1784*, dar și pentru identificarea elementelor de artă sculpturală și arhitecturală barocă.

Momentul 1918, care a dus la desăvârșirea statului național român, poate fi evocat elevilor din clasele a VIII-a, a X-a și a XII-a odată cu vizitarea Sălii Unirii și a Catedralei Încoronării, în fața căreia tronează busturile Regelui Ferdinand și Reginei

---

³Ministerul Educației, Cercetării și Inovării, *Programe școlare Istorie, clasele a V-a - a VIII-a*, București, 2009.
Ministerul Educației, Cercetării și Inovării, *Programe școlare Istorie, clasele a IX-a - a XII-a*, București, 2009.

Maria, care de asemenea pot oferi prilejul de a face o incursiune în istoria interbelică a României.

Biserica reformată de la Sântimbru (sec. XIII) reprezintă un obiectiv și cadru adecvat unde pot fi abordate lecțiile care au ca tematică *Voievodatul Transilvaniei, lupta antiotomană a lui Iancu de Hunedoara, evoluția religiei și a arhitecturii în Transilvania*, conținuturi prevăzute pentru studiu elevilor din clasele a VI-a, a VIII-a, a IX-a și a XII-a.

Cetatea Aiudului și Cetatea de la Colțești reprezintă, de asemenea, un rezervor de surse pentru predarea lecțiilor de istorie medievală cu tematică politică, dar și de arhitectură și evoluție a vieții religioase din Transilvania.

Al doilea traseu propus începe tot cu obiectivele turistice menționate la primul traseu și cu lecțiile de istorie corespunzătoare. Deplasarea se face spre sudul județului, cu o primă oprire la două obiective din localitatea Vințu de Jos, respectiv la Castelul Martinuzzi și Biserica Evanghelică, unde se pot realiza lecții referitoare la Evul Mediu transilvănean, cu accent pe perioada de început a Principatului dar și de evoluție a arhitecturii și vieții religioase de pe aceste meleaguri.

Sebeșul și Călnicul propun, pe lângă posibilitatea abordării tematicii menționate mai sus, și problema colonizării sașilor în Transilvania, rolul acestora în istoria politică a regiunii, dar mai ales contribuția covârșitoare a coloniștilor germani la viața urbană și economică a Ardealului.

În Sebeș, două obiective istorice oferă resurse pentru susținerea cu succes a lecțiilor de istorie pentru clasele a VI-a, a VIII-a, a IX-a și a XII-a. Cetatea Sebeșului, fortificație de piatră specifică sistemului defensiv al secolelor XIV-XVI, este una din cele mai reprezentative cetăți de acest gen din țara noastră. Zidurile și turnurile sale reliefează contribuția sașilor la civilizația transilvană dar și lupta antiotomană, evocarea legendei turnului studentului fiind semnificativă. Având ca punct de plecare o biserică romanică, Biserica evanghelică fortificată reprezintă un monument de arhitectură gotică reprezentativ pentru Transilvania, sursă de cunoaștere pentru elevi în procesul de predare-învățare.

Cetatea țărănească de la Călnic, monument inclus în Lista Patrimoniului Mondial UNESCO din 1993, oferă profesorului de istorie o cuprinzătoare plajă de resurse pentru predarea istoriei Transilvaniei, care se întinde între secolele XIII-XVII. Voievodatul și Principatul, colonizarea sașilor, lupta antiotomană, viața religioasă, economică și socială a Transilvaniei reprezintă teme care pot fi abordate cu succes de cadrul didactic în fața elevilor săi.

Județul Alba oferă, prin bogăția vestigiilor sale istorice, o sursă imensă de resurse pentru realizarea unor lecții de istorie vie, prin intermediul excursiilor școlare. Cunoașterea obiectivelor istorice din județ și corelarea acestora cu programa școlară asigură realizarea unor lecții atractive pentru elevi, ieșirea în grup și divertismentul alungând plictisul care se instalează uneori în sala de clasă datorită programului încărcat sau monotoniei.

Bibliografie

Anghel, Gh., Măhăra Gh., *Alba. Ghid turistic al județului*, București, 1982.

Fleșer, Gh., *Cetatea Alba Iulia – edificii istorice și amenajări urbanistice*, Alba Iulia, 2009.

Județul Alba. Istorie, cultură, civilizație, coordonatori: Vasile Moga, Gabriel Tiberiu Rustoiu, Cluj –Napoca, 2013.

Moga, V., *De la Apulum la Alba Iulia. Fortificațiile orașului*, București, 1987.

Ministerul Educației, Cercetării și Inovării, *Programe școlare Istorie, clasele a V-a - a VIII-a*, București, 2009.

Ministerul Educației, Cercetării și Inovării, *Programe școlare Istorie, clasele a IX-a - a XII-a*, București, 2009.

Tanasă, Gheorghe, *Metodica predării-învățării istoriei în școală*, Iași, 1996.

Stoica Liviu, Stoica Gheorghe, Popa Gabriela, *Castles & fortresses in Transylvania: Alba County. Castele și cetăți din Transilvania: Județul Alba*, Cluj-Napoca, 2009.